elemente pentru a putea fixa cu certitudine anul realizării, ne gândim la ipoteza în care decorația a fost pregătită pentru a fi acordată combatanților în iarna lui 1942/3, dar probabil catastrofele militare de la Cotul Donului și Stalingrad au făcut inoperantă instituirea acestei medalii militare.

Fig. 1. Medalia militară „Campania de iarnă".

NOTE

*Comunicare prezentată la „Al V-lea Simpozion național de numismatică" Deva 1988. Medalia prezentată se păstrează în colecția secției de istorie modernă a MIAMB.

[1] Valerian Ciofu, L'information numismatique, 36, 1975, Paris, p.19.

[2] Floricel Marinescu, SMMIM, 13, 1980, p. 294-295; Floricel Marinescu, Radu Ocheşeanu, RMMN, 1, 1991, p. 190.

[3] Floricel Marinescu, *op. cit.*, p. 295

„LA CAMPAGNE D'HIVER". UNE MÉDAILLE NON INSTITUÉE

RÉSUMÉ

L'auteur présente une médaille millitaire roumaine – "La campagne d'hiver" probablement préparée pour être décernée aux combatants de la campagne d'hiver des années 1942-1943, mais qui a resté non instituée.

EXPLICATION DES FIGURES

Fig. 1. La médaille militaire „Campania de iarnă".

SCULPTORUL MEDALIST ȘTEFAN GRUDINSCHI (1928-1989) VIAȚA ȘI OPERA

VALERIAN I. CIOFU

Ştefan Grudinschi, unul dintre cei mai fecunzi sculptori medalişti români din a doua jumătate a sec. XX, s-a născut la Braşov la 27 iulie 1928. Tatăl său, Vasile, provenea din Bucovina, iar mama sa, Maria, era moldoveancă din Comăneşti, de pe valea Trotuşului.

Şcoala primară a făcut-o la Medgidia şi Râmnicu Vâlcea, unde tatăl său, ofiţer, a fost mutat cu serviciul. Liceul l-a urmat la Bucureşti unde a absolvit clasa de sculptură în metal-matriţerie la Grupul şcolar energetic. Apărând anumite împrejurări materiale nefavorabile în familia părinţilor, elevul Ştefan a fost nevoit să se angajeze la vârsta de 17 ani, în 1945, la Monetăria Statului, unde a lucrat 43 de ani, până la 1 dec. 1988 când s-a pensionat. Fiind şi elev şi muncitor, la recomandarea prof. ing. C. Dragnea (directorul liceului), a început a lucra, ca ajutor al sculptorului Şt. Baraschi, la unele sculpturi mari pentru oraşul Bucureşti. Ulterior a lucrat singur, sub antrepriza lui C. Iordache (membru în Uniunea Artiştilor Plastici), sculpturile Discobolul, Boxerul şi Alergătorii de la sala Floreasca. Activitatea lui principală a rămas însă la Monetărie, unde a lucrat numeroase machete de monede, decoraţii şi medalii. Simţind nevoia unei specializări şi lărgirii orizontului său artistic, urmează cursurile Universităţii Populare din Bucureşti, secţia de artă plastică, unde a avut ca profesori străluciţi sculptori ai vremii. Aceştia i-au dat aripi şi valenţe noi care l-au consacrat sculpturii mici, medaliile. A avut privilegiul să lucreze mulţi ani cu sculptorii medalişti reputaţi, din generaţia mai veche, Haralamb Ionescu şi Gheorghe Stănescu. Cu H. Ionescu a lucrat unele medalii pe care le-au semnat împreună. La rândul său, a îndrumat paşii de început ai tinerilor medalişti C. Dumitrescu, V. Gabor şi Fetiţa Maximilian de la Monetărie. A decedat la 6 decembrie 1989, la vârsta de 61 de ani.

Opera artistică a medalistului Ştefan Grudinschi a fost reconstituită cu ajutorul fototecii ştampilate rămasă în păstrarea soţiei, doamna Grudinschi şi a fiului lor dl. ing. Adrian Grudinschi, cărora le exprim întreaga mea recunoştinţă. Unele completări le-am extras din catalogul medaliilor româneşti [1], precum şi din reviste şi materiale documentare publicate. Dificultăţi ne-au fost create de faptul că, o anumită perioadă de timp, medaliile bătute nu purtau semnătura sculptorului medalist care le-a modelat. Pentru studiile de medalii şi medaliile unicate, am avut la

BSNR, LXXXVI–LXXXVII, 1992–1993, p. 269–281

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

dispoziţie numai fotografii. Nu am putut discerne decât la câteva piese ce reprezenta reversul, care putea fi machetat de acelaşi autor sau de alţi medalişti. Din aceste motive, cercetări ulterioare vor putea completa (corecta) lucrarea noastră.

În anexele la acest studiu, prezentăm opera medalistică a lui Ştefan Grudinschi, grupată astfel (cu indicarea numărului de modele):

A. Medalii şi plachete emise în serie (128); B. Studii de medalii (19); C. Facsimile după sigiliile medievale româneşti (9); D. Medalii şi plachete unicate (20).

Ca extindere în timp, medaliile semnate poartă milesimul între 1949 şi 1989: am identificat şi o medalie bătută postum (1993). Debutul cert în medalistică l-a format medalia primului concurs pe ţară de coruri şi echipe de joc (tombac, 80 mm, 1949). Lipsa milesimului pe aversurile fotografiate şi ştampilate, însoţită de lipsa medaliilor respective din colecţia noastră, ne-au împiedicat să înscriem piesele în listele anexe, în ordine cronologică.

Ştefan Grudinschi prezintă subiecte din foarte variate domenii, între care enumerăm: istoria României, personalităţi ale culturii, ştiinţei, artei, vieţii politice, manifestări ştiinţifice, concursuri, festivaluri, expoziţii, sporturile, folclorul, numismatica, sigilografia, filatelia, comemorări ale şcolilor, instituţiilor, fabricilor, inventatori români ai avioanelor, rachetelor cosmice, zborul în cosmos, agricultura, zootehnia, apicultura, viticultură, intelectuali, ţărani, militari, muncitori, navigaţia ş.a.

A lucrat numeroase şi reuşite medalii comandate de Societatea Numismatică Română şi de cercurile numismatice din teritoriu, între care merită subliniate medaliile Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun, Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul, Alexandru Lăpuşneanu, Constantin Brâncoveanu, Centenarul unirii Principatelor, Centenarul Independenţei ş.a. Ne-a lăsat, printre studiile de medalii, două excepţionale machete cu chipul lui Iancu de Hunedoara şi Avram Iancu. În planşele anexate, prezentăm o selecţiune din medaliile şi studiile cele mai reprezentative lucrate de Ştefan Grudinschi, multe inedite sau rare. Aceasta confirmă că dotarea tehnologică a Monetăriei Statului este aptă să realizeze medalii, opere de artă în toate stilurile, cu condiţia ca proiectele şi machetele sculptate să fie ele însele lucrate artistic. Cum reuşea Ştefan Grudinschi să dăltuiască în materialul inert asemenea opere de artă ne evocă tânărul medalist Vasile Gabor astfel: „Se documenta mai întâi foarte temeinic din cărţi, albume, picturi etc. asupra subiectului comenzii. Lucra foarte perseverent şi din ce în ce mai exigent faţă de el însuşi. La executarea unor machete care-i plăceau mai mult, lucra ore în şir, neobosit, de parcă era stăpânit de o idee fixă. Adeseori relua unele detalii de la început, căutând cu pasiune perfecţiunea". Aşa a reuşit ca în unele medalii destinate sporturilor (fotbal, box, lupte greco-romane) artistul să redea veridic dinamismul jucătorilor, de parcă-i vedea aievea pe teren. Aşa a reuşit să creeze, între multe altele, un portret veridic al prof. ing. D. Leonida, bonom, vesel şi oricând pregătit de o conversaţie pe tema electrificării ţării, aşa cum şi-l amintesc foştii săi studenţi şi colaboratori. Aşa a reuşit să creeze portretele atâtor personalităţi, de parcă dorea cu tot dinadinsul să creeze în casa fiecărui colecţionar câte o galerie de artă în metal. Medaliile cu chipurile lui Burebista sau Horea, Cloşca şi Crişan (în special cea mare, turnată) sau Alexandru cel Bun, Ştefan cel Mare ori Constantin Brâncoveanu, Tudor Vladimirescu, Avram Iancu ori Maria Tănase par a râvni la ipostaza de icoane ale acestui popor.

Judecarea valorii operei de artă, mai ales de asemenea dimensiuni şi varietate, este în general dificilă şi nu rareori riscantă. Totuşi vom face o tentativă. Ştefan Grudinschi a fost cu predilecţie un portretist. A ştiut să folosească şi să încarce cu artă şi bun gust suprafeţele medaliilor. A realizat chipuri expresive şi vestimentaţii de epocă ale personalităţilor istoriei, culturii, şi ştiinţei româneşti ca de exemplu împăratul Traian, Mihai Viteazul, C. Brâncoveanu, Dimitrie Cantemir, Hermann Oberth, Acad. Mihai Ciucă ş. a.

Ori de câte ori timpul nu l-a împins, a realizat cu prisosinţă lucrul bine făcut, deviza predilectă a profesiei sale de care s-a pasionat. Lucrul de artă fină, excelând prin dăltuirile elegante şi siguranţa liniei, alternate cu şlefuiri oglindă găsim în medalii ca Monumentul Tropaeum Traiani, Mozart, Iancu de Hunedoara, G. Coşbuc, Gh. Şincai, N. Bălcescu, M. Eminescu, Mihai Kogălniceanu, A. I. Cuza, C. Brâncuşi.

În 1979 Ştefan Grudinschi participă (după o tentativă neîmplinită din 1964) la expoziţia organizată pe lângă Congresul XVIII al FIDEM la Lisabona cu o selecţie de 10 medalii bătute în serie: Henri Coandă (1970), Mousaios-Buzău (1976), Gh. Şincai (1979), Expoziţia de vinuri Cotești (1975), M. Sadoveanu (1961), G. Coşbuc (1966), Tropaeum Traiani (1977), Băile Herculane (1978), Expoziţia filatelică (1976), Centenarul sistemului monetar românesc (1967)[2].

Unica prezentare în străinătate a operei sale medalistice (încă neajunsă la apogeul creaţiei sale) i-a produs o mare satisfacţie morală constituind şi un stimulent înspre desăvârşirea sa artistică.

Urmărind evoluţia sa artistică, trebuie totuşi să observăm că portretele realizate chiar pe medaliile sale de început I. L. Caragiale (1958), A. I. Cuza (1959), M. Sadoveanu (1961), N. Bălcescu etc. sunt de valoare artistică remarcabilă: ele anunţau apariţia în arta medalistică românească a unui talent fecund în portretistică, ce nu a întârziat să se impună, atrăgând atenţia şi interesul conducerii Monetăriei ca şi admiraţia clientelei sale exigente şi a colecţionarilor. Mai puţin sesizabile în medaliile de început, dar relativ evidente în cele lucrate în ultimele două decenii, apar forme spaţiale bogat ornamentate, realizate tehnologic reuşit prin presarea adâncă a metalului, ce ne sugerează pe alocuri arta barocă târzie din sculptura mică.

Doresc să remarc prezenţa relativ frecventă în medalistica lui Şt. Grudinschi a heraldicii medievale româneşti, redată cu fidelitate în placheta rotundă cu stemele celor 3 principate, în medaliile Mircea cel Bătrân (1986), Alexandru cel Bun (1988) şi Constantin Brâncoveanu (1988, reversul reprezentând aici sigiliul din 1713 cu inscripţia în limba latină) şi în cele 9 plachete facsimile de sigilii lucrate la comanda Direcţiei Arhivelor Statului, spre a servi ca material didactic sau expoziţional (anexa C).

Remarcând frumuseţea acestor facsimile de sigilii, presate adânc, nu putem trece totuşi cu vederea unele mici abateri în reproducerea inscripţiilor slavo-române după sigilii. Astfel, de ex. litera Ч (cervu, č) din cuvântul ПЄЧАТЬ (pecete) este transformată în Y (ipsilon, u) în sigiliile domnitorilor Roman Muşat şi Ştefan cel Mare. Dintre sigiliile lui Alexandru cel Bun, s-a comandat şi reprodus tipul la care din acelaşi cuvânt lipseşte litera A, dar Ч este scris corect [3]. Transformarea lui Ч în Y are loc şi în milesimul scris cu litere slavone 7197 (1689) pe sigiliul lui Constantin Brâncoveanu, având însemnele de tip Nova plantatio [4]: valoarea numerică a literei

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Ч era 90 în timp ce a literei Y era 400 [5]. E de mirare că erorile au scăpat recepției din faza machetă de către beneficiar, o instituție cu vocație în sigilografie și paleografie slavo-română [6].

Încercând a conchide, observăm că în istoria artei medalistice românești din sec. XX, omul Ștefan Grudinschi trăiește temporar între realism și simbolism: prin stilul său dominant artistul se situează ca un întârziat dar fecund realist clasic și pe alocuri chiar post-baroc, cultivând predilect arta academistă, refuzând parcă ostentativ experimentele moderniste (simbolismul), considerate la noi de publicul consumator de artă din a doua jumătate a sec. XX, cu unele excepții, ca o criză a artei. Observăm de altfel că simbolismul în arta medalistică românească a rămas un stil practic neabordat. Face excepție doar reversul medaliilor Prunariu (A-91) pe care Șt. Grudinschi redă pasărea măiastră brâncușiană.

Dotat cu un bulgăre de talent nativ, cultivat cu asiduitate timp de peste 4 decenii dar închis prea sever între pereții atelierului său de creație și ai sistemului social, în plus obsedat de grijile vieții zilnice aducătoare de multe privațiuni ce vitregeau elanul său creator și setea de perfecționare, Ștefan Grudinschi a fost în continuă căutare stilistică, situându-se, prin multele medalii și studii de medalii reușite, peste media generației sale, fără totuși a transgresa granițele artei dominante medalistice a epocii.

„Simbolismul în artă – scria filozoful N. Berdiaev cu câteva decenii în urmă încă – trece dincolo de granițele artei clasice cu normele ei; în simbolism se dezvăluie limitele ultime ale actului creator artistic, în ele se află calea către teurgie... acțiune divină, acțiune comună cu cea a Domnului... Teurgia este libertatea ultimă a artei, limita interior atinsă a creației artistului [7].

Ștefan Grudinschi ne-a lăsat moștenire un valoros tezaur cultural-artistic.

ANEXA A

A. *Medalii și plachete emise în serie*

1. Primul concurs pe țară de coruri și echipe de joc, 1949.
2. Festivalul bienal I. L. Caragiale, 1958.
3. Al. I. Cuza – Centenarul Unirii Principatelor, 1959.
4. 500 de ani de la atestarea documentară a orașului București (emisă de Sfatul Popular al Capitalei), 1959.
5. Mihai Sadoveanu – a 80-a aniversare, 1960.
6. Mihai Sadoveanu – a 81-a aniversare, 1961.
7. Al doilea concurs republican de vinuri, 1963 (semnată ST. GR. și H. I.).
8. Marea Adunare Națională a R.P.R. (40 mm și 70 mm), 1963.
9. Mihai Viteazul, domn al Țării Românești (1593-1601) (semnată S. GR. și H. I.).
10. Concursul Consiliului Agricol Dobrogea pentru producții mari de carne de porc, 1964.
11. Concursul Consiliului Agricol Dobrogea pentru producții mari de carne de pasăre, 1964.
12. Concursul Consiliului Agricol Dobrogea pentru producții mari de porumb, 1964.
13. Concursul Consiliului Agricol Dobrogea pentru producții mari de grâu, 1964.
14. Concursul Consiliului Agricol Dobrogea pentru îngrășarea porcilor, 1965.
15. Concursul Consiliului Agricol Dobrogea pentru creșterea ovinelor, 1965.
16. Concursul Consiliului Agricol Dobrogea pentru îngrășarea taurinelor, 1965.
17. Concursul Consiliului Agricol Dobrogea pentru floarea soarelui, 1965.
18. Concursul Consiliului Agricol Dobrogea pentru porumb, 1965.
19. Concursul Consiliului Agricol Dobrogea pentru creșterea păsărilor, 1965.
20. Concursul Consiliului Agricol Dobrogea pentru producții mari de lapte, 1965.
21. Concursul Consiliului Agricol Dobrogea pentru producții mari de grâu, 1965.
22. Prof. Denis Zakythinos, președinte al Asociației internaționale de studii sud-est europene 1965 (semnată S. GR. și H. I.).
23. Marea Adunare Națională a R.S.R. (48 mm, 56 mm, 70 mm), 1965.
24. Academia Română – Academiei de Științe a Franței, 1966 (avers).
25. Centenarul G. Coșbuc, 1866–1966.
26. Centenarul sistemului monetar românesc, 1967.
27. A 15-a aniversare a muzeului N. Bălcescu (f. a.).
28. Institutul de cercetări metalurgice ICEM, 1967.
29. Campionatul mondial de lupte greco-romane, 1967.
30. Campionatul de box al armatelor prietene, 1967.
31. Medalia oficială a municipiului București.
32. Institutul de Construcții, București, Facultatea de Construcții civile și industriale.
33. Conferința tehnico-științifică a Institutului de cercetări al Căilor Ferate – București.
34. Clubul sportiv STEAUA – premiu pentru lupte.
35. Placheta: Concursul republican de fotbal.
36. Aniversarea liceului din Sibiu, 1968.
37. Acad. prof. Mihai Ciucă 1883-1969.
38. Henri Coandă, inventatorul avionului cu reacție, 1970.
39. A 50-a aniversare a stațiunii viticole Cotești – Vrancea, 1970.
40. Uzina 23 August București la a 50-a aniversare, 1921-1971.
41. Uzina de Construcții de Mașini Reșița – pentru atașamentul și munca depusă, 1971.
42. Inaugurarea sistemului hidroenergetic Porțile de Fier I (două modele), 1972.
43. Centenarul Asociației crescătorilor de albine din România, 1973.
44. Expoziția filatelică Brașov, 1973 (medalie, plachetă și breloc).
45. Semicentenarul Uzinei Tractorul – Brașov, 1925 – 1975.
46. Expoziția de vinuri Cotești – Vrancea, 1975.
47. Concursul de artă interpretativă populară, 1975.
48. Banca Națională a RSR, pentru a XXV-a aniversare a Băncii Naționale a Cubei, 1975.
49. MOUSAIOS – 1600 de ani ai orașului Buzău, 376-1976.
50. Expoziția filatelică omagială, 1976.
51. Centenarul Constantin Brâncuși, 1976 (două modele).
52. Restaurarea monumentelor din Tulcea, 1977.
53. Centenarul independenței de stat a României, 1877-1977.
54. Expoziția filatelică „Națională '77".
55. Expoziția filatelică „Națională '78".
56. Centenarul independenței României (emisă de S.N.R.), 1977.
57. Medalionul Horea, Cloșca și Crișan (unifață, 170 mm), 1977.
58. Monumentul triumfal de la Tropaeum Traiani, 1977 (2 modele).
59. Cucerirea independenței de stat a României (soldat cu steag și sabie), 1977.
60. Placheta O.J.T. – Râmnicu-Vâlcea, 1977.
61. Placheta decorativă fotbaliștii alergând după minge (capac de tabacheră).
62. Placheta decorativă după tabloul „Rodica" de N. Grigorescu (capac de casetă pentru bijuterii).
63. Băile Herculane 153-1978.
64. Expoziția de numismatică și filatelie Târgoviște, 1978.
65. Institutul de medicină și farmacie din Iași, 1979.
66. Expoziția filatelică AEROFILA '79 București.
67. Expoziția filatelică MARINA '79 Constanța.
68. 50 de ani de la înființarea Societății de istorie a medicinei, 1979.
69. Cercul numismatic de la O.C.A., 1979.
70. Aniversarea liceului din Brașov, 1979.
71. Mihail Kogălniceanu, 1817-1891.
72. Ion Creangă – 150 de ani de la naștere, 1987.
73. Liceul de matematică-fizică „Frații Buzești", Craiova.
74. Expoziția „Filatelia în slujba păcii" București, SOCFILEX '79 (medalie și plachetă).

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

75. Anul internațional al copilului (două modele), 1979.
76. Expoziția republicană de filatelie tematică, ediția a II-a, Brașov, 1979.
77. PETRODAVA, 2000.
78. Al VI-lea Congres internațional de blănărie.
77. Expoziția internațională de vânătoare.

Fig. 1. Sculptorul medalist Ștefan Grudinschi în atelierul de lucru la Monetăria Statului. Aprilie 1980.

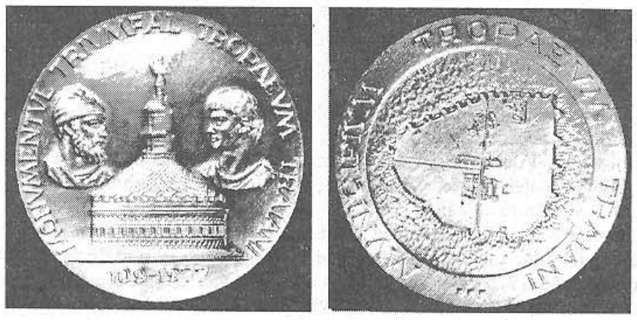

Fig. 2. Medalia Monumentului triumfal restaurat de la Tropaeum Traiani. Bronz, 56 mm, 1977.

80. Tudor Vladimirescu 1780-1821, la a 200-a aniversare a nașterii (două modele), 1980.
81. Primul zbor cu mijloace proprii de bord, la a 75-a aniversare, 1906-1981.
82. Burebista – 2050 de ani de la întemeierea statului dac centralizat, 1981.
83. Expoziția filatelică AEROFILA '81, București.
84. Expoziția filatelică tematică DANUBIUS '81 – Pasagerul fluvial „Mehedinți", 1981.
85. Placheta NAVROM la 25 de ani de la înființarea C.E.D., având pe revers draga „Sulina", 1981.

Fig. 3. Studiu de medalie Iancu de Hunedoara.

Fig. 4. Studiu de medalie Avram Iancu.

Fig. 5. Studiu de medalie Michelangelo Buonarroti.

Fig. 6. Studiu de medalie W. A. Mozart.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

86. Placheta NAVROM la 125 de ani de la înființarea C.E.D., având pe revers nava „Ștefan cel Mare", 1981.
87. Placheta NAVROM la 125 de ani de la înființarea C.E.D., având pe revers o navă maritimă pe canalul Sulina, 1981.
88. Placheta NAVROM la 125 de ani de la înființarea C.E.D., având pe revers un „vas de supraveghere", 1981.
89. Placheta NAVROM la 125 de ani de la înființarea C.E.D., având pe revers nava „Tudor Vladimirescu", 1981.

Fig. 7. Medalia Constantin Brâncoveanu. Bronz, 60 mm, 1988.

Fig. 8. Medalia Dimitrie Cantemir. Bronz, 60 mm, 1973 (avers).

Fig. 9. Placheta Hermann Oberth. Bronz, 60×80 mm, 1983.

90. Placheta NAVROM la 125 de ani de la înființarea C.E.D., având pe revers nava R.P.Română, 1981.
91. Zborul în cosmos al pilotului român ing. Prunariu cu pilotul rus Popov, 1981 (două modele).
92. Expoziția STUDENTFILA '81, Cluj-Napoca.
93. Nava școală MIRCEA 1.1882-1944.
94. Expoziția filatelică MARINA '82 – nava școală „Neptun", 1982.

95. Placheta Intreprinderii de avioane București – Primul zbor de încercare ROMBAC 1-11; 1982.
96. Centenarul Aurel Vlaicu 1882-1982.
97. Prof. Al. Locusteanu 1848-1922, emisă de Societatea de medicină veterinară din R. S. România.
98. Placheta cu stemele Țării Românești, Moldovei și Transilvaniei.

Fig. 10. Medalia Profesor Inginer Dimitrie Leonida. Bronz turnat, 60 mm, 1977 (unifață).

Fig. 11. Medalionul Horea, Cloșca și Crișan. Bronz turnat, 170 mm, 1977 (unifață).

Fig. 12. Medalia Maria Tănase. Bronz, 60 mm, 1975 (avers).

99. XXXV ani de la proclamarea republicii 1847-1982 (pentru militari).
100. 150 de ani de la atestarea documentară a Spitalului Militar din Iași, 1982.
101. Centenarul Muzeului județean Hunedoara 1882-1982.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

102. Ciprian Porumbescu, la centenarul morţii, 1983.
103. Prof. ing. Dimitrie Leonida 1883-1983, centenarul naşterii (unifaţă).
104. Centenarul liceului „Traian" din Drobeta-Tr. Severin, 1983.
105. Placheta Hermann Oberth – 60 de ani de la susţinerea tezei la Universitatea Cluj, 1983.
106. 125 de ani de la apariţia primelor timbre româneşti, 1858-1983.

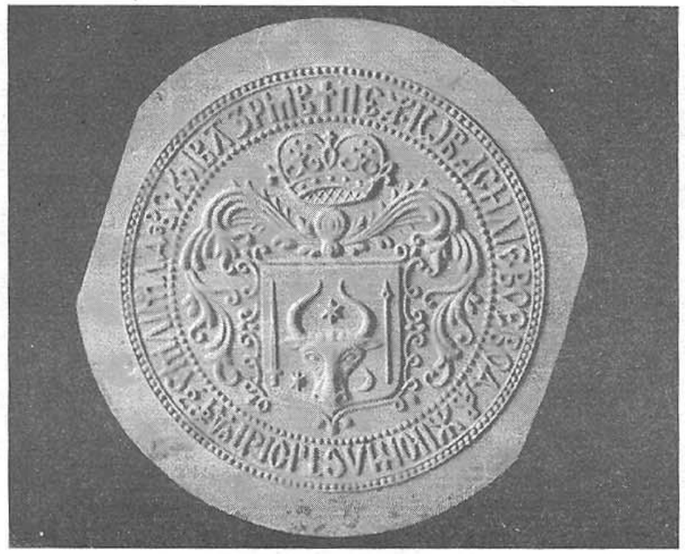

Fig. 13. Sigiliul lui Vasile Lupu, voievod al Moldovei (1634-1653). Facsimil.
Bronz, 82 mm.

107. Bicentenarul răscoalei condusă de Horia, Cloşca şi Crişan, 1984.
108. Vasile Cârlova, 1809-1931.
109. Alexandru I. Cuza – 125 ani de la Unirea Principatelor, 1984.
110. Ştefan cel Mare – 125 de ani de la fundarea liceului din Suceava, 1985.
110 a. Ştefan cel Mare – serbarea de la Putna 1871 (avers), 1989.
111. Secţia de numismatică de la O.C.A. – la a 10-a aniversare, , 1986.
112. Mircea cel Bătrân – a 600-a aniversare a urcării pe tron, 1986.
113. Peneş Curcanu – 110 ani de la proclamarea Independenţei de Stat, 1987.
114. Constantin Brâncoveanu, la a 300-a aniversare a urcării pe tron, 1988.
115. Alexandru cel Bun, Domnul Moldovei 1400-1432; 1988.
116. Mihai Eminescu – centenarul morţii, 1989.
117. Mihai Eminescu – mari aniversări UNESCO (avers), 1989.
118. Hermann Oberth – 60 ani de la zborul aerospaţial pe ruta balcanică, 1989.
119. Municipiul Cluj-Napoca (medalie oficială).
120. Hotelul Athénée Palace, Bucureşti.
121. Brelocul „mama şi copilul".

Postumă

122. Mihai Eminescu – a 143-a aniversare a naşterii (avers), 1993.

Total 128 modele.

ANEXA B

B. *Studii şi medalii*

1. Iancu de Hunedoara, 1956.
2. Avram Iancu, 1972.
3. Avram Iancu, 1972 (ovală).
4. Michelangelo Buonarroti (pregătită pentru expoziţia Congresului FIDEM), 1964.
5-6. Mozart (ovală; două variante).
7. Centenarul naşterii lui C. Brâncuşi (al treilea model), 1976.
8-9. Anul internaţional al copilului, 1979 (două variante).
10. Uniunea Centrală a Cooperativelor Meşteşugăreşti din România.
11. Festivalul Naţională „Cântarea României", faza de masă, 1976-1977.
12. Medalia de premiu: Campionatul naţional de box.
13. Maestru internaţional al sportului.
14. Concursul de vinuri Coteşti – Vrancea (bust de ţărancă).
15. Breloc Athénée Palace, Bucureşti.
16. Breloc Concursul pompierilor, Braşov, 1980.
17. Placă decorativă: Lenin omagiat de revoluţionari (la a 40-a aniversare a revoluţiei ruse din oct. 1917).
18. Placă decorativă pentru Casa Republicii (grup de bărbaţi, femei, copii).
19. Plachetă decorativă: muncitor cu ciocan pe umăr.

ANEXA C

C. *Facsimile după sigilii medievale româneşti*

(pentru uz expoziţional şi didactic)
Plachete unifaţă, bronz patinat, 82 mm.

1. Roman Muşat.
2. Mircea cel Bătrân.
3. Alexandru cel Bun.
4. Ştefan cel Mare.
5. Mihai Viteazul, unificatorul Ţării Româneşti, Ardealului şi Moldovei.
6. Matei Basarab (1632).
7. Vasile Lupu.
8. Constantin Brâncoveanu (1689).
9. Constantin Mavrocordat, domn al Ţării Româneşti (1736).

ANEXA D

D. *Medalii şi plachete unicate*

1. Placheta 60 ani de la făurirea P.C.R., 1921-1981.
2. Medalia Nicolae Ceauşescu, preşedintele R.S.R. Bust.
3. Medalia Nicolae Ceauşescu, preşedintele R.S.R. Profil spre dreapta, 1981.
4. Medalia Nicolae Ceauşescu, preşedintele R.S.R. Profil jumătate spre stânga.
5. Medalia Nicolae Ceauşescu, preşedintele R.S.R. Din faţă.
6. Medalia Nicolae Ceauşescu. Profil spre stânga.
7. Medalia Nicolae şi Elena Ceauşescu. Profile spre stânga.
8. Medalia academician doctor inginer Elena Ceauşescu. Omagiu. Profil spre stânga, cu medalioane în jur.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

9. Medalia academician doctor inginer Elena Ceauşescu. Profil spre stânga (fără medalioane).
10. Medalia Elena Ceauşescu. Profil spre stânga (fără titluri).
11. Medalionul cu efigia Elenei Ceauşescu, pe o casetă de bijuterii.
12. Medalionul cu efigia Elenei Ceauşescu, pe o tavă de servit.
13. Placheta academician doctor inginer Elena Ceauşescu. La mulţi ani, 1985.
14. Medalia Nicolae Ceauşescu, 50 de ani de activitate revoluţionară, 1983.
15. Medalia Nicolae Ceauşescu, 1 decembrie 1918-1983.
16. Placheta Nicolae Ceauşescu, oferită de primarul general al Capitalei, 1983.
17. Placheta Epoca Ceauşescu 1965-1985, Centrul civic, 1985.
18. Placheta Anul internaţional al păcii. Nu războiului, 1986.
19/a Medalia Nicolae Ceauşescu. Profil stânga (avers).
19/b Medalia minerului: Noroc bun. 65 mm (revers).
20. Medalia Marx-Engels-Lenin. Profile acolate spre stânga.

NOTE

[1] G. Buzdugan, Gh. Niculiţă, *Medalii şi plachete româneşti. Memoria metalului,* Bucureşti, 1971.
[2] *Catalog XVIII Congresso FIDEM,* Lisabona, 1979, nr. 1219-1228.
[3] I. Bogdan, *Album paleografic moldovenesc...,* Bucureşti, 1926, p. 87-88. Acest tip de sigiliu cu cuvântul ПЄЧТЬ scris eronat se află reprodus şi în volumele de sinteză: D. Gusti ş.a., *Enciclopedia României,* I, Bucureşti, 1938, p. 63 şi D. Cernovodeanu: *Ştiinţa şi arta heraldică în România,* Bucureşti, 1977, p. 257, fig. 2. Sigiliul lui Alexandru cel Bun cu cuvântul ПЄЧАТЬ scris corect poate fi văzut pe hrisovul datat 30 iulie 1401 privind organizarea bisericii armenilor din Moldova; sigiliul, lucrat îndeobşte mai îngrijit, este reprodus în: N. Grigoraş, *Ţara Românească a Moldovei până la Ştefan cel Mare,* Iaşi, 1978, p. 85-86 şi pare a nu-i fi fost cunoscut lui I. Bogdan atunci când publica albumul sus-citat.
[4] D. Cernovodeanu, *op. cit.,* p. 56, consemnează reapariţia însemnelor de tip „Nova plantatio" (arborele pe vârful căruia se află acvila ţării etc.) în sigiliile lui Constantin Brâncoveanu, cu trimitere la un document datat 1697. Observăm acum în acest sigiliu (anexa C poz. 8) că însemnele respective (asemănătoare cu cele din sigiliul lui Matei Basarab, poz. 6) reapar din 1689, adică de la începutul domniei lui Brâncoveanu.
[5] A. Candrea, Gh. Adamescu, *Dicţionarul enciclopedic ilustrat,* Bucureşti, 1931, p. 36 şi 1161.
[6] După 1944 a început reducerea conţinutului disciplinelor umaniste în licee, urmată de reducerea duratei învăţământului liceal românesc de la 8 la 7 şi apoi la 6 ani (un timp) după modelul sovietic. Subţierea cursurilor umaniste şi în şcolile postliceale şi în învăţământul universitar au condus, printre altele, la slaba cunoaştere a istoriei, a limbilor clasice şi a paleografiei (elină, latină, slavo-română) de către un segment relativ larg al intelectualităţii româneşti din a doua jumătate a sec. XX.
[7] N. Berdiaev, *Sensul creaţiei. Încercare de îndreptăţire a omului* (Trad. din limba rusă, cu prefaţă de A. Pleşu), Bucureşti, 1992, p. 122-126.

LE SCULPTEUR MÉDAILLISTE ŞTEFAN GRUDINSCHI (1928-1989). SA VIE ET SON ŒUVRE

RÉSUMÉ

L'auteur présente la vie et l'œuvre d'un artiste fécond, représentatif dans l'art de la médaille pendant la deuxième moitié du XXe siècle en Roumanie (1949-1989). Suite aux recherches dans les archives de la famille, les collections et les publications, on présente les médailles frappées en série (128 types), des études de médailles, des fac-similés des sceaux médiévaux et des médailles unicates. Comme manière artistique, les médailles appartiennent au classicisme, mais certaines d'entre elles portant les traces de l'académisme presque baroque. On remarque qu'en Roumanie, le symbolisme dans l'art de la médaille reste pratiquement un style inabordé. Une sélection de médailles et d'études de médaille représentatives pour cet artiste, inédites ou rares, y est ajutée.

EXPLICATIONS DES FIGURES

Fig. 1. Le sculpteur médailliste dans son atelier de création à la Monnaie de Bucarest, avril, 1980.
Fig. 2. La médaille du Monument restauré de Tropaeum Traiani. Bronze, 56 mm, 1977.
Fig. 3. Étude de médaille: Iancu de Hunedoara.
Fig. 4. Étude de médaille: Avram Iancu.
Fig. 5. Étude de médaille: Michelangelo Buonarroti.
Fig. 6. Étude de médaille: W. A. Mozart.
Fig. 7. La médaille Constantin Brâncoveanu, Bronze. 60 mm, 1988.
Fig. 8. La médaille Dimitrie Cantemir. Bronze, 60 mm, 1973 (avers).
Fig. 9. La plaquette Hermann Oberth. Bronze 60×80 mm, 1983.
Fig. 10. La médaille prof. ing. D. Leonida. Bronze 60 mm, 1983 (uniface).
Fig. 11. Le médaillon Horea, Cloşca et Crişan. Bronze coulé, 170 mm, 1977 (uniface).
Fig. 12. La médaille Maria Tănase. Bronze, 60 mm, 1975 (avers).
Fig. 13. Le sceau de Basile Lupu, voïévode de Moldavie (1634-1653). Fac-similé. Bronz, 82 mm.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com